

WORLD POLITICS

Print Issn: 2383-0123

Online Issn: 2538-4899

Homepage: <https://interpolitics.guilan.ac.ir/>

The Application of Human Rights in the Age of Information from the Perspective of Constructivism

Rohollah Eslami ^{*1} , Binazir Ghafari ²

1. *Corresponding Author*, Assistant Professor of Political Science, Faculty of Law and Political Science, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran E-mail: Eslami.r@um.ac.ir
2. PhD of Political Science, Faculty of Law and Political Science, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran. E-mail: Binazir.gh@yahoo.com

Article Info

Article Type:

Reserch Article

Keywords:

Human Rights,
Information Age,
International-
Organizations,
Global Leviathan.

Article history:

Received September 03,
2023

Received in revised form
November 18, 2023

Accepted December 11,
2023

Published Online
December 20, 2023

ABSTRACT

In the age of information human beings should be placed beyond the territory of the internal sovereignty of countries and human rights should be promoted from the second-class position to the first-class position in politics. The research question is, what will be the status and application of human rights in the information age? The hypothesis of the emergence of information technology, information, education, implementation of human rights becomes more operational, practical and enforceable. In this article, the following topics are addressed to answer the research question, which are: Human rights education, which is considered an international obligation and has a decisive role in the development of human rights in the information age. Human rights movements that have played a role in shaping and guiding global public opinion and creating challenges for governments. International organizations related to human rights that have made extensive efforts to promote the standards of human rights in the last two centuries. Also, the compilation of international conventions and the public domain of human rights, which can be considered the press as one of the most important institutions of the public domain, whose purpose is to inform, criticize the government, familiarize the government with the needs of the people, and finally, the formation of the world government

Cite this Article: Eslami, R., & Ghafari, B. (2023). The application of human rights in the age of information from the perspective of constructivism. *World Politics*, 12(3), 135-157.
doi: 10.22124/wp.2023.24573.3194

© Author(s)

Publisher: University of Guilan

DOI: 10.22124/wp.2023.24573.3194

1. Introduction

Human rights are one of the legal and political achievements of the modern era, however, the crisis that arose in its foundations has also spread to this achievement, including signs and symptoms that indicate the existence of this crisis in the concept of human rights, failure to act. It is the countries that voted positively for the provisions of this declaration. The countries that are the birthplace of modernity and the concept of human rights, consider these provisions to be applicable within their own country and in a better situation, and they do not have this policy for other people who live in other places. But with the entry into the information age, which involves new methods of moving information and free access to information, human rights and freedoms in the cyberspace will be very controversial, and we want to show in this research what human rights are in the information age. finds a situation. The research question is what is the status and application of human rights in the information age? The hypothesis of the emergence of information technology, information, education, implementation of human rights becomes more operational, practical and enforceable.

2-Theoretical Framework

Constructivism is an approach that was proposed in sociology before the plan in international relations and has become one of the main theories of international relations since the late 1980s and early 1990s. In terms of content, this approach is placed between two paradigms and the main stream, i.e. realism on the one hand and idealism on the other. Alexander Went believes that the world does not have a certain future and it cannot be said that it will reach certain conditions based on predetermined algebra. But the transformation that has occurred in people's understanding of the world can inevitably lead us to a world government. And his opinion is that a world government will emerge between the next 100 and 200 years, but nothing can be predicted for sure. According to his opinion, as long as the international system is a single system, the formation of a world government can be a development. This research, based on the constructivist approach of Alexander Went. The theoretical framework is the constructivism and completion of Alexander Went's theory about human rights and global governance is used.

3. Methodology

This article aims to show the applications and methods of using information technology on human rights. In this sense, in Kant's time, that is, in the modern era,

there was no technology to implement and operationalize human rights, but now, step by step, the realization of human rights is being implemented objectively. According to the theoretical perspective of the article, the method used in this article is the interpretation method.

4. Discussion

The increasing development of new information and communication technologies in the first decades of the 21st century has changed the technology paradigm governing societies from industrial technology to information-communication technology. The information age, which is also called the computer age, the digital age, or the age of new media. The impact and application of information technology on human rights is analyzed in the table below.

element an impact	Type of influence - analysis
1- teaching human rights	In the age of information, with the availability of human rights education methods have changed and are followed with more speed and quality. Currently, human rights education environments provide the most efficiency for human rights education by making the internet available. Technology has made it possible for people to follow their educational process regardless of time and place.
2- human rights social movements	Human rights social movements existed before globalization; For example, there was a global social movement against the slave trade in the late 18th and early 19th centuries. Since the transformation of the global communications network by electronic means, globalization has intensified and accelerated the capacity of civil society to organize. Through e-mail and the Internet, civil society activists have quick access to knowledge, quick capacity to criticize policy decisions of governments, international organizations, transnational corporations, and quick capacity to interact with each other. Social movements form transnational advocacy networks that exert pressure simultaneously on local, national, and international fronts and use both formal and informal means to achieve their goals.

3-related international human rights organizations	International human rights organizations, with the diversity of their activities, have influenced the human destiny in an increasing way and have penetrated into all fields of international relations and have ended the isolation of governments in the field of international relations. Organizations on a large scale make the international community aware of the dire state of human rights. These organizations can be effective in helping victims of human rights violations.
4- public sphere of human rights	Fast and cheap access to information causes rapid publication of news, events and promotion of public awareness in the society, and with the use of information technology, all existing systems undergo tremendous changes and transformations; In a way that makes it possible for people to participate as much as possible in political and government processes and public opinion increases the responsibility of governments in human rights demands.
5- the formation of world government	In the age of globalization, governments are increasingly under pressure due to a set of external and internal factors and are forced to answer for their actions before the international community. This issue limits their freedom of action and causes them to participate and interfere in many cases to improve the human rights situation in their country.

4-Conclusion and Suggestions

Until the end of the 20th century, all the paradigms of the philosophy of political science and international relations considered it impossible to create human rights regimes, but in the 21st century, Alexander Went, like a technologist, declares that the world government is inevitable, and if in the past Leviathan Globalization could not be realized due to the limitation of technology, now we are moving towards the world government at a high speed. According to Wendt, the future world is not certain and it cannot be said that it will reach specific conditions based on predetermined algebra. But the kind of transformation that has occurred in people's understanding of the world can inevitably lead us to a world government.

سیاست جهانی

شاپا چاپی: ۲۳۸۳-۰۱۳۳

شاپا الکترونیکی: ۴۸۹۹-۴۸۳۸

Homepage: <https://interpolitics.guilan.ac.ir/>

کاربست حقوق بشر در عصر اطلاعات از منظر سازه انگاری

روح اله اسلامی*، بی نظیر غفاری^۲

۱. نویسنده مسئول، استادیار علوم سیاسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران. رایانامه: Eslami.r@um.ac.ir

۲. دانشجوی دکتری علوم سیاسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران. رایانامه: Binazir.gh@yahoo.com

درباره مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	عصر اطلاعات که متضمن روش‌های نوین جابجایی اطلاعات و دسترسی آزادانه به اطلاعات می باشد، موجب شده است که قوانین حقوق بشر به‌عنوان عرف بین‌المللی و درنهایت یک اصل آمره در حقوق بین‌الملل تبدیل شود و این امر سبب شده است رعایت مسائل حقوق بشر فراتر از قلمرو حاکمیت داخلی کشورها قرار گیرد و حقوق بشر از جایگاه درجه دوم به جایگاه درجه اول در سیاست ارتقا یابد. سوال تحقیق چنین است که وضعیت و کاربرست حقوق بشر در عصر اطلاعات چه می‌شود؟ فرضیه پیدایش تکنولوژی اطلاعات، اطلاع رسانی، آموزش، اجرایی شدن حقوق بشر عملیاتی تر، کاربردی و اجرایی می‌شود. در این مقاله بر اساس تکمیل نظریه سازه انگاری الکساندر ونت به موضوعات زیر برای پاسخ به سوال تحقیق که پرداخته می‌شوند که عبارتند از: آموزش حقوق بشر که یک تعهد بین‌المللی بشمار می‌آید و نقش تعیین کننده در گسترش حقوق بشر در عصر اطلاعات دارد. جنبش‌های حقوق بشر که در شکل دهی و هدایت افکار عمومی جهانی، اعتراض‌ها و ایجاد چالش‌های جدی برای حکومت‌ها نقش داشته است. سازمان‌های بین‌المللی مرتبط با حقوق بشر که در دو قرن اخیر تلاش‌های گسترده‌ای در جهت ترویج اصول و معیارهای حقوق بشر انجام داده‌اند. همینطور تدوین کنوانسیون‌های بین‌المللی و حوزه عمومی حقوق بشر که می‌توان مطبوعات را از مهمترین نهاد حوزه عمومی به حساب آورد که هدفشان اطلاع رسانی، نقد دولت، آشنا کردن دولت با نیازهای مردم است و در نهایت به شکل گیری دولت جهانی است.
کلیدواژه‌ها: حقوق بشر، عصر اطلاعات، سازمان‌های بین‌المللی، لویاتان جهانی.	
تاریخچه مقاله	
تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۶/۱۲	
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۸/۲۷	
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۹/۲۰	
تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۹/۲۹	

استناد به این مقاله: اسلامی، روح اله، & غفاری، بی نظیر. (۱۴۰۲). کاربرست حقوق بشر در عصر اطلاعات از منظر سازه انگاری. سیاست

جهانی، ۱۲(۳)، ۱۵۷-۱۳۵. doi: 10.22124/wp.2023.24573.3194

© نویسنده(گان)

ناشر: دانشگاه گیلان

حقوق بشر به حقوق فردی و دفاع از آن ارتباط دارد و فرد را نقطه عطف خود قرار میدهد، و ناظر بر تأمین حداقل شرایط ضروری برای فرد جهت نوعی زندگی سالم است. اصطلاح بشر به این معنا است که از لحاظ گستره، عام و جهان شمول و تابع قواعد تعریف شده بین الملل است. حقوق بشر چنان که از تعریف ولتر پیدا است از همان آغاز جنبه جهانی داشته است و مخاطب آن همه انسانها است. حقوق بشر شامل سه نسل است. نخستین نسل حقوق بشر حقوق مدنی و سیاسی هستند که ریشه در ارزش های مکتب لیبرالیسم کلاسیک دارند و قواعد مطروحه در این نسل از جمله حقوق بنیادینی مانند حق حیات، آزادی مذهبی، آزادی بیان، اجتماع، امنیت و انتخاب محل اقامت در زمره حقوق نسل اول قرار دارد. این حقوق منتج از نخستین شعار انقلاب فرانسه در سال ۱۷۸۹ م تحت عنوان آزادی بود. نسل دوم حقوق بشر در حوزه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی نمود پیدا کرده است. حقوقی مانند آموزش، مسکن، رفاه، حق مشارکت در زندگی فرهنگی و سطح مناسب زندگی از حقوق نسل دوم بشمار می آید. این حقوق پس از جنگ جهانی دوم با اعمال نفوذ کشورهای سوسیالیست در اعلامیه جهانی حقوق بشر مطرح شد. حقوق نسل سوم بر شهروند جهانی تاکید دارد. نسل سوم حقوق بشر برخلاف نسلهای قبل که محصول نظریه پردازی است، زاییده تجربه بشر است و واقعیات زندگی بشری باعث شده است این حقوق بوجود بیایند. سرچشمه اصلی قوانین حقوق بشر اعلامیه جهانی حقوق بشر است که در ۱۰ دسامبر ۱۹۴۸ در مجمع عمومی ملل متحد به تصویب رسید. این اعلامیه را معیار مشترکی برای دستاورد همه انسانها و همه ملل دانسته اند. حقوق بشر با بازکردن راه برای مداخلات بین المللی فرد را به سطح دولت ارتقا داده و حقوق بین الملل را بر آن داشته است که فرد را به عنوان دارنده حق در قلمرو خود راه و این تحول کاملاً تازه ای است که در نیمه دوم قرن بیستم به وقوع پیوسته است. حقوق بشر دارای سه اصل اساسی، کلی و عمومی شامل آزادی فکر و عقیده و بیان، مساوات همه انسانها در حقوق و تکالیف و مشارکت همه انسانها در ساختن زندگی اجتماعی خلاصه میشود. مسئله حقوق بشر را می توان مهم ترین تحول حقوق بین الملل در قرن بیستم تلقی کرد.

با بسط و توسعه این زمینه نگرش سنتی درباره حاکمیت دولت ها دستخوش تحول عظیمی گردیده و این توهم که دولت به اتکای حاکمیت ملی می تواند با اتباع خود هرگونه که بخواهد رفتار کند از میان برخاسته است. ما در عصر گذر از جامعه صنعت محور به جامعه اطلاعات محور یا گذر از دنیای فیزیکی به دنیای مجازی هستیم. عصر اطلاعات را حاصل سومین انقلاب اجتماعی، پس از انقلاب کشاورزی و

انقلاب صنعتی دانسته اند و آنچه موجب تغییر امروز جهان است، افزایش شگفت انگیز مقدار و سرعت انتقال اطلاعات است و برجسته ترین مشخصه عصر اطلاعات، رشد فناوری ها و بویژه فناوری اطلاعات و ارتباطات و فراگیر شدن آن در سطح جهان است. اوج عصر اطلاعات که از نیمه دوم قرن بیستم، یعنی بعد از جنگ جهانی دوم آغاز شده پدیدآورنده مناسبات جدیدی در عرصه حیات اجتماعی بشری است. ورود به عصر اطلاعات و زندگی اثر بخش در جامعه اطلاعات محور، مستلزم شناخت ویژگی های آن است. انقلاب ارتباطات و اطلاعات به سرعت اقتصاد، فرهنگ و سیاست جهان را دستخوش دگرگونی می کند و جهان را عملاً به یک دهکده جهانی تبدیل می کند. زندگی در عصر اطلاعات به این معناست که جهان برای حکومت ها و گروه ها بسیار پیچیده خواهد شد یا به عبارتی عصر اطلاعات به این معناست که همه جهان جدید به صورت یک شبکه درآمده است. امروز در دنیای زندگی می کنیم که آموزش فرا رسیده است. آموزش حقوق بشر بعد از گذشت نیم قرن یک تعهد بین المللی به شمار می آید. زمانی که منشور سازمان ملل، همکاری در پیشبرد و تشویق به رعایت حقوق بشر و آزادی های اساسی را خواستار شد، از سال ۱۹۴۵ تاکنون حمایت از این حقوق در اسناد متعدد جهانی و منطقه ای اعلام شده اند.

اقدامات و فعالیت های فکری و علمی در مسیر تحقق حقوق بشر، به منشوری کلی و همه جانبه منتهی شد موسوم به اعلامیه حقوق بشر می باشد. در اواسط جنگ جهانی دوم سران دولت های آمریکا و انگلستان در کشتی جنگی در اقیانوس اطلس منشور آتلانتیک را امضا کردند حقوق بشر یکی از دستاوردهای حقوقی و سیاسی دوره مدرن است با آن هم بحرانی که در مبانی و مبادی آن بوجود آمده به این دستاورد نیز سرایت کرده است از جمله علائم و نشانه های که از وجود این بحران در مفهوم حقوق بشر خبر میدهد، عمل نکردن کشورهای است که به مفاد این اعلامیه رای مثبت دادند. کشورهای که زادگاه مدرنیته و مفهوم حقوق بشر هستند. این مفاد در محدوده کشور خود و در وضعیت بهتر قابل اجرا میدانند و برای سایر انسان ها که در جای دیگر زندگی می کنند این سیاست را ندارند. اما با ورود به عصر اطلاعات که متضمن روش های نوین جابجایی اطلاعات و دسترسی آزادانه به اطلاعات می باشد، لذا حقوق و آزادی های بشر در فضای سایبر بسیار بحث برانگیز خواهد بود و می خواهیم در این پژوهش نشان دهیم که حقوق بشر در عصر اطلاعات چه وضعیتی پیدا می کند. سوال پژوهش عبارت از وضعیت و کاربست حقوق بشر در عصر اطلاعات چه می شود؟ فرضیه پیدایش تکنولوژی اطلاعات، اطلاع رسانی، آموزش، اجرایی شدن حقوق بشر عملیاتی تر، کاربردی و اجرایی می شود.

۱. چارچوب نظری: سازه انگاری

سازه‌انگاری رویکردی است که پیش از طرح در روابط بین‌الملل، در جامعه‌شناسی مطرح بوده و از اواخر دهه ۱۹۸۰ و اوایل دهه ۱۹۹۰ به یکی از نظریه‌های اصلی روابط بین‌الملل تبدیل شده است. این رویکرد از نظر محتوایی در میان دو پارادایم و جریان اصلی، یعنی واقع‌گرایی از یک سو و آرمان‌گرایی از سوی دیگر قرار می‌گیرد. این نگرش بر ساخت اجتماعی واقعیت تاکید می‌کند؛ به این معنی که همه کنش‌های انسانی در فضایی اجتماعی شکل می‌گیرد و معنا پیدا می‌کند و این معناسازی است که به واقعیت‌های جهانی شکل می‌دهد. در نظریه سازه انگاری، هویت‌ها، هنجارها و فرهنگ نقش مهمی در سیاست‌های جهانی ایفا می‌کنند (Darabi, 2014: ۵). سازه انگاری نظریه‌ای سیاسی و اجتماعی است که با تاکید بر عوامل غیر مادی به ارزیابی رفتار سیاسی می‌پردازد. بر اساس این دیدگاه دنیای اجتماعی و سیاسی بیشتر زمینه‌ای بین‌الذهانی است و برای افراد که آن را ساخته‌اند و در آن زندگی می‌کنند آن را می‌فهمند، معنا دارد (Jmali, 2011: 4). گزاره‌های اصلی نظریه سازه انگاری شامل موارد زیر می‌باشد:

- ۱- ساختارهای هنجاری و فکری به اندازه ساختارهای مادی دارای اهمیت می‌باشند. ۲- هویت‌ها و هنجارها در شکل‌گیری منافع و کنش‌ها نقش تعیین‌کننده دارند. ۳- ساختار و کارگزار متقابلاً به هم شکل می‌دهند (Mohammadi, 2018: 2).

مکتب سازه انگاری بر این باور است که انسان هویت جو است کسب و حفظ هویت خود اولویت اصلی در روابط اجتماعی است. از آنجا که فرد یک کنشگر اجتماعی و ایفاکننده نقش است نه یک کنشگر اقتصادی و روابط انسانی بر اساس هنجارها و قواعد که مبتنی بر عوامل ذهنی، تجربه تاریخی و فرهنگی است عمل می‌کنند (Siadnvr, Maili, 2020: 8). الکساندر ونت متفکر اصلی نظریه سازه انگاری در روابط بین‌الملل می‌باشد. دغدغه او ایجاد راهی میانه به عبارت دیگر پلی بین دو جریان اصلی مناظره کنونی حاکم بر روابط بین‌الملل، یعنی خردگرایی و انعکاس‌گرایی است. هدف الکساندر ونت برطرف کردن کاستی‌های دو پارادایم یاد شده و قاعده‌مند کردن دانش روابط بین‌الملل در چارچوب دست‌یابی به یک نظریه کلان‌نویین است (Dansh nia, 2015: 3). اصطلاح سازه انگاری محدود به ونت نیست و با وی نیز آغاز نمی‌شود، نگرش‌های نظریه پردازان دیگر هم در این زمینه وجود دارد از جمله امانوئل کانت که توصیه وی در مورد تشکیل یک فدراسیون جهانی از دولت‌های دمکراتیک، اولین طرحی است که انسان مدرن را به فکر مفهومی تحت عنوان دولت جهانی انداخت.

براساس تعابیر این جریان فکری، نظریه سیاسی در مواجهه با جهانی شدن نیازمند جهت گیری تازه است و باید به جای تحولات سیاسی داخلی، محلی و پیامدهای نظری آن، توجه بیشتری به تحولات سیاست جهانی و پیامدهای نظری آن داشته باشد. طرح فدراسیون جهانی وی محصول نوع خاصی از تفکر است که از متن عصر روشنگری و عقل گرایی مدرن برخاسته است. اما قرائت کانتی از روشنگری قرائتی است که طرح دولت فراملی و جهان شمول گرایی از درون آن بر می خیزد. کانت زمانی طرح صلح جاوید مطرح می سازد هدفش خردورزی، اخلاق گرایی انسان و رژیم های سیاسی مبتنی بر حق انتخاب و حقوق طبیعی بشر می باشد. کانت گفتمانی را مطرح ساخت که در آن هنجارها و اخلاق از طریق گفتگو به صورت جهان شمول شکل خواهد گرفت. در نهایت، برای رسیدن به جهان وطنی باید از مرز دولت ملت فراتر رفت (Went, 2021: 15).

زمانی کانت صلح جهانی و حقوق بشر مطرح کرد در دوره مدرن نمی توانست اجرا کند و سرانجام به یک سازمان ملل ختم می شود، زیرا کانت زمانی که گرایش به تعارض برای خلق دولت های جمهوری خواه را مورد نظر قرار می داد انتظار نداشت که آنها یک هویت جمعی تشکیل دهند. دولت های او خود محور باقی مانده و حاکمیت خود را حفظ می کند. کانت امکان یک دولت جهانی را رد می کند، زیرا تکنولوژی دوران او آن را غیر ممکن می کرد. اما الکساندر ونت نقش تکنولوژی را مد نظر قرار می دهد و با توجه به تکنولوژی اطلاعات و جهانی شدن امکان ایجاد یک دولت جهانی امکان پذیر را می داند. الکساندر ونت معتقد است که جهان آینده ای محتوم ندارد و نمی توان گفت که بر اساس جبری از پیش تعیین شده به شرایطی خاص خواهد رسید. اما تحولی که در درک انسان ها از جهان به وجود آمده، می تواند به طور اجتناب ناپذیری ما را به سوی یک دولت جهانی رهنمون سازد. و نظر وی بر این است که یک دولت جهانی بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ سال آینده ظهور خواهد کرد، ولی هیچ چیز در مورد آن قابل پیش بینی قطعی نیست. بر اساس نظر وی تا زمانی که نظام بین الملل یک نظام واحد است، شکل گیری یک دولت جهانی می تواند توسعه ای باشد (Went, 2021:71-86).

این پژوهش بر اساس رویکرد سازه انگاری الکساندر ونت قصد دارد کاربردها و شیوه کاربست تکنولوژی اطلاعات در مورد حقوق بشر را نشان دهد. به این معنا در زمان کانت یعنی عصر مدرن تکنولوژی پیاده سازی و عملیاتی کردن حقوق بشر وجود نداشت اما اکنون گام به گام تحقق حقوق بشر به شکل عینی عملیاتی می گردد. چارچوب تئوریک سازه انگاری و تکمیل نظریه الکساندر ونت در باب حقوق بشر و حکومت جهانی است و از روش تفسیری استفاده شده است.

۲. کاربردهای نظری و عملی تکنولوژی اطلاعات

۲-۱. آموزش حقوق بشر

آموزش حقوق بشر بر اساس فروض و مسائل صورت می‌گیرد که عبارت از: رعایت حقوق بشر، شناخت مفاهیم، اصول و ارزشها در زمینه حقوق بشر، ضرورت آموزش حقوق بشر و تعریف آموزش حقوق بشر را شامل می‌شود، که آموزش حقوق بشر مساله مهمی را مطرح می‌کند که عبارت از پیوند بین شناخت و عمل یعنی از شناخت به عمل رسیدن. آموزش حقوق بشر هم جنبه ملی و هم جنبه بین‌المللی دارد از جمله در بسیاری از اسناد سازمان ملل متحد و یونسکو آموزش حقوق بشر مورد توجه قرار گرفته است. اولین سند، اعلامیه جهانی حقوق بشر است. بند ۲ ماده ۲۶ این اعلامیه بیان می‌کند که: آموزش و پرورش باید طوری هدایت شوند که شخصیت انسانی هر کس را به حداکثر رشد آن برساند و احترام حقوق و آزادی‌های بشر را تقویت کند. علاوه بر اسناد جهانی، اسناد منطقه‌ای نیز آموزش حقوق بشر را مورد توجه قرار داده است که می‌توان ماده ۲۵ منشور آفریقایی حقوق بشر و ملتها و قطعنامه ۱۴ مارس ۱۹۵۴ پارلمان اروپا در مورد آزادی آموزش در جامعه اروپا و غیره را نام برد (Amir, 1999: 9). اعلامیه سازمان ملل متحد در مورد آموزش و آموزش حقوق بشر (۲۰۱۱) اولین سندی است که در آن استانداردهای بین‌المللی آموزش حقوق بشر به طور رسمی توسط سازمان ملل متحد اعلام شده است (Taylor and Struthers, 2015: 1).

آموزش حقوق بشر یک جنبش بین‌المللی برای ارتقاء آگاهی در مورد حقوقی است که توسط اعلامیه جهانی حقوق بشر و کنوانسیون‌های حقوق بشر مرتبط با آن و رویه‌هایی که برای جبران نقض این حقوق وجود دارد می‌باشد. (Tibbitts, 2008: 10). در عصر اطلاعات که امکانات وسیع ارتباطی و رسانه‌ای در سراسر جهان گسترده شده است؛ استفاده فراگیر افراد از رسانه‌ها و وسایل ارتباطی انکارناپذیر است. در فضای مجازی انسان‌ها با سرزمین بی‌مرز و حد و چند فرهنگی و در عین حال برخوردار از فضای واحد مواجه است. شبکه‌های اجتماعی انسان‌ها را قادر می‌سازد تا به راحتی و با هزینه کمتری با یکدیگر ارتباط برقرار نموده و زمینه آموزش حقوق بشر را فراهم سازند. (Rsvli, Tbrizi, 2016: 1). آموزش حقوق بشر یک تعهد بین‌المللی بشمار می‌آید. زمانی که منشور سازمان ملل، همکاری در پیشبرد و تشویق به رعایت حقوق بشر و آزادی‌های اساسی را خواستار شد، از سال ۱۹۴۵ تاکنون

حمایت از این حقوق در اسناد متعدد جهانی و منطقه ای اعلام شده اند. آموزش به افراد کمک می نماید تا بتوانند دنیای اطراف خود را تحلیل نمایند و پی ببرند به اینکه حقوق بشر شیوه ای است که زندگی آنها و دیگران را بهبود می بخشد و نیز می توانند اقداماتی جهت حمایت از حقوق بشر به عمل آورند (Hick and digran,2006: 332). تعریف آموزش حقوق بشر آنچنان که سازمان ملل خاطر نشان نموده عبارت از: آموزش، تربیت و اطلاع رسانی با هدف ساختن فرهنگ جهانی از حقوق بشر از طریق مشارکت گذاردن دانش، بیان مهارت ها و قالب بندی عقاید به سوی تقویت و احترام به حقوق بشر و آزادی های اساسی، رشد همه جانبه شخصیت بشر و احساس کرامت، توسعه آگاهی در زمینه بردباری و برابری جنسی و دوستی میان همه ملل، توانا ساختن همه افراد برای مشارکت موثر در جامعه مردم سالار و تحت حاکمیت قانون، ایجاد و حفظ صلح می باشد. مطابق به اعلامیه جهانی حقوق بشر آموزش و پرورش باید حس تفاهم، گذشت و احترام به عقاید مخالف و دوستی بین تمام ملل و جمعیت های نژادی یا مذهبی و همچنین توسعه فعالیت های ملل متحد را در راه حفظ صلح تسهیل نماید تاکید بر حقوق بشر و آگاهی از آن در جهان امروز ضروری است. دلیل این (Abrahmi,2014: 2).

امر در مقدمه اعلامیه جهانی حقوق بشر چنین قید شده است: به منظور دستیابی به جهانی که در آن انسان ها از آزادی بیان و عقیده برخوردار بوده و فارغ از هر گونه بیم و هراس و نیازمندی باشند، افراد باید در باره حقوق بشر و آزادیها به تفاهم مشترک برسند. آموزش حقوق بشر به سه شکل می باشد که شامل: آموزش رسمی حقوق بشر، آموزش غیر رسمی حقوق بشر و آموزش عمومی حقوق بشر را شامل می شود (Hick and digran,2006: 336). ارتقا حقوق بشر یکی از اهداف اساسی منشور ۱۹۴۵ سازمان ملل متحد است. همان گونه که در فصل یک، ماده یک آن توصیف شده، اهداف سازمان ملل شامل حصول همکاری بین المللی در ارتقا و تشویق احترام به حقوق بشر و آزادی های بنیادین همه، بدون تفکیک و تمایز از حیث نژاد، جنسیت، زبان یا مذهب می شود (Hvard-hasman,2014: 17).

جهانی که امروزه در آن به سر می بریم به واسطه وسایل ارتباطی قدرت مند بین المللی به طور فزاینده ای به صورت یک واحد به هم پیوسته درآمده است که در طول تاریخ بی سابقه بوده است. فناوری های جدید اطلاعات، جهانی شدن و ظهور جامعه مدنی مسیر را برای راهبردها و روش های جدید برای انتشار ایده حقوق بشر در سراسر جهان مساعد نموده میتوان مهم ترین وسیله ارتباطی عصر حاضر در آموزش حقوق بشر اینترنت را نام برد (Sarvkhani and Babai frd, 2012: 264). اطلاعات بسیاری در مورد حقوق بشر در اینترنت وجود دارد. سایت های Derechose و دیده بان حقوق بشر به نشانی می

باشد که سرشار از اطلاعات مربوط به حقوق بشر است، از جمله اخبار فوری، وقایع جاری، مبارزات و نظریات را در اختیار قرار می دهد. و این تنها دو نمونه از سایتهای بیشمار موجود در اینترنت در مورد حقوق بشر است. (Hick and digran,2006: 331). امروزه دستیابی مردم جهان به اطلاعات و ارتباطات همزمان در دنیای مجازی به تعریفی جدید از جهانی شدن منجر شده است، گویا در این کلانشهر سایبری همه مرزهای زمانی و مکانی از میان برداشته شده اند و همگان در لامکان و لازمان با یکدیگر ارتباط برقرار می کنند و آنچه اصالت دارد ارتباط میان انسانها با یکدیگر است، به عبارتی هر فردی از هر جامعه و فرهنگی قادر است با افراد دیگر و فرهنگ های متفاوت ارتباط برقرار کند و از آنجا که اخلاق مقوله ای ارتباط محور است، گسترش و تنوع ارتباطات در این دنیای سایبری اهمیت دارد. دسترسی سریع و ارزان به اطلاعات موجب نشر سریع اخبار، رویدادها و ارتقا آگاهی های عمومی در جامعه می شود و امکان یادگیری در هر مکان و زمان فارغ از محدودیت های فعلی، آموزش همه جانبه برای تمام اقشار جامعه را فراهم می کند. امروزه در سراسر جهان انواع سازمان های مردمی در چارچوب حقوق بشر به منظور حمایت، ترویج و ارتقای آن بسیج شده است، در مخالفت با موضوعاتی همچون: خشونت علیه زنان، کار کودکان و غیره آنها در این روند توانسته اند آموزش حقوق بشر را به نحو موثری باز تعریف کنند. در عصر اطلاعات با دسترس قرار گرفتن روش های آموزش حقوق بشر متحول شده و با سرعت و کیفیت بیشتری دنبال می شود. در حال حاضر محیط های آموزشی حقوق بشر با دسترس قرار دادن فضای اینترنتی بیشترین بازدهی را جهت آموزش حقوق بشر فراهم می کند. تکنولوژی این امکان را برای افراد فراهم آورده است تا فارغ از محدودیت زمان و مکان، روند آموزشی خود را دنبال کنند. (Sane pvr,2015:1).

۳-۲. جنبش های اجتماعی حقوق بشر

عصر حاضر را باید تلفیقی از ارتباطات و اطلاعات دانست. عصری که بشر در آن بیش از گذشته خود را نیازمند به داشتن اطلاعات و برقراری ارتباط برای کسب اطلاعات مورد نیاز می داند و امروزه با در اختیار داشتن فناوری اطلاعاتی و ارتباطی مختلف و پیشرفته، امکان برقراری سریع ارتباط و تبادل سریع اطلاعات بیش از پیش میسر گردیده است. فشرده شدن زمان و مکان و فضا مند شدن فرهنگ شرایطی را برای ملت ها بوجود آورده که آگاهی افراد بشر نسبت به جهان به عنوان یک کل را تقویت کرده است. در پی رشد فناوری های نوین ارتباطی ما شاهد شکل گیری جنبش های اجتماعی نوین هستیم. فناوری های نوین ارتباطی در دهه ۱۹۹۰ م به افزایش قدرت جنبش های اجتماعی نوین، در شکل دهی

و هدایت افکار عمومی جهانی، اعتراض ها و ایجاد چالش های جدی برای حکومت ها انجامیده اند. جنبش های اجتماعی جدید از اوایل دهه ۶۰ در جوامع صنعتی به ویژه غرب شکل گرفته و به صحنه های اجتماعی و سیاسی نیز راه پیدا کردند، که این جنبش ها از ۱۹۶۰ تاکنون دارای دوفراز و یک فرود بوده اند. فراز اول فعالیت آنها از اوایل دهه ۶۰ آغاز و تا نیمه دوم دهه ۷۰ که دچار فرود شدند ادامه یافت. اما از نیمه دوم دهه ۸۰ فراز دوم خود را آغاز کردند. از بین این جنبش های اجتماعی جدید می توان از سه جنبش حقوق بشر، محیط زیست و فمینیسم به عنوان جنبش فراگیر یاد کرد. (Nghvi, 2007: 2). از نیمه دوم دهه ۱۹۹۰ م به بعد جنبش های اجتماعی جدید، سازمان های غیر دولتی و گروه های اجتماعی و سیاسی با حضور در فضای مجازی شهروندان معترض به سیاست های محلی، ملی و جهانی را بسیج کرده اند و بر این اساس مخالفت ها و چالش های جدی برای حکومت ها و سازمان های بین المللی دولتی ایجاد نموده اند (Srdar nia, 2009: 4).

یکی از تمایزهای اساسی جنبش های نوین اجتماعی از نوع کلاسیک آن این است که این جنبش ها به شدت رسانه ای هستند و به ویژه از نیمه دوم دهه ۱۹۹۰ به طور چشمگیر به فناوری های جدید مانند اینترنت و ماهواره وابسته شده اند. حتما شاهد بوجود آمدن جنبش های الکترونیک بوده ایم. آنها جنبش هایی هستند که کاملا در فضای آنلاین شکل گرفته اند و فعالیت های طبیعی خود را در فضای آنلاین انجام می دهند. رسانه ها نقش های فوق العاده در برقراری و گسترش جنبش های اجتماعی دارند، نقش های مانند: آگاه سازی افراد، تبلیغات، بسیج افراد، پنهان ماندن از دید حکومت های استبدادی، هویت سازی و تقویت هویت جنبش های اجتماعی. در واقع این رسانه ها می توانند نقش بسزایی در اتحاد و یکپارچگی افراد در ابعاد جهانی، منطقه ای، ملی و ابعاد کوچک محلی داشته باشند. رسانه های اینترنتی در مقایسه با رسانه هایی مانند تلویزیون و رادیو و مطبوعات و روزنامه ها کمتر تحت نظارت حکومت و سازمان ها هستند و برای فعالان جنبش ها در فضایی با ساختار نامتمرکز که امکان فشار کمتری بر روی آن نسبت به دنیای واقعی وجود دارد فعالیت کنند (Aghamohammadi, 2019: 5).

جنبش های اجتماعی حقوق بشر پیش از جهانی شدن وجود داشتند؛ به طور مثال، جنبش اجتماعی جهانی علیه تجارت برده در اواخر قرن هجدهم و اوایل قرن نوزدهم وجود داشت. از زمان دگرگونی شبکه ارتباطات جهانی با وسایل الکترونیکی، جهانی شدن ظرفیت جامعه مدنی را برای سازماندهی تشدید و تسریع کرده است. از طریق پست الکترونیکی و اینترنت، کنشگران جامعه مدنی دسترسی سریع به دانش، ظرفیت سریع برای نقد تصمیمات مربوط به سیاستگذاری حکومت ها، سازمان های بین المللی، شرکت

های فراملیتی و ظرفیت سریع برای تعامل با یکدیگر را دارند. شهروندان دیگر تنها مصرف کننده اطلاعات نیستند؛ آنها تولیدکننده دانش و طرف های بحث و گفتگو در مورد مسائل اجتماعی هستند. کنشگران جامعه مدنی توانایی برقراری ارتباطات با مبارزات مردمی در محلی ترین سطح در هر کجای جهان را دارند. شهروندان رژیم های سرکوبگر، مانند چین اطلاعات در باره سوء استفاده ها از حقوق بشر را به اینترنت ارسال می کنند. اکنون سوء استفاده های حقوق بشری، در معرض تبلیغ جهانی در یک حوزه عمومی فراملیتی هستند. به این ترتیب، عصر اطلاعات فضای جدید و گسترده ای را برای جامعه جهانی و جنبش های اجتماعی شهروندان فراهم می کند. جنبش های اجتماعی شبکه های حمایتی فراملیتی را تشکیل می دهند که به طور همزمان در جبهه های محلی، ملی و بین المللی فشار وارد می کنند و از هر دو گونه ابزارهای رسمی و غیررسمی برای نیل اهدافشان استفاده می کنند (Howard-Hassmann, 2014: 146). بطور کلی تفاوت اساسی جنبش های اجتماعی جدید و قدیم عبارت از: کنش گران جنبش های قدیم گروه ها و طبقات اقتصادی - اجتماعی می باشند در حالی که کنش گران جنبش های جدید بر اساس وابستگی هایی دیگر عمل می کنند. مسائل جنبش های قدیم رشد و توزیع اقتصادی است، در حالی که مسائل جنبش های جدید حفظ صلح، محیط زیست، حقوق بشر و مقابله با صور کار از خودبیگانه می باشد. برای جنبش های قدیم پیشرفت مادی و امنیت اهمیت دارد ولی ارزش های جنبش های جدید عبارتند از استقلال و هویت شخصی در مقابل کنترل سازمان یافته و متمرکز. مدل های کنش جنبش های قدیم بر اساس سازماندهی رسمی و صورت های نمایندگی و رقابت حزبی می باشند در حالی که جنبش های جدید بر اساس مدل های غیر رسمی، خودجوش، فاقد سلسله مراتب و سیاست اعتراض مدنی رفتار می کنند. کاستلز معتقد است که دگرگونی هایی در سپیده دم عصر اطلاعات به زوال جنبش های اجتماعی قدیم و برآمدن جنبش های جدید انجامیده اند. دولت ملی زیر تاراج شبکه های جهانی ثروت، قدرت و اطلاعات قسمت اعظم حاکمیت و استقلال خود را از دست داده است (Ghanei rad and Khshr khavr, 2007: 238). یکی از مهم ترین ابزار فناوری اطلاعاتی و ارتباطی، اینترنت است که به افزایش قدرت جنبش های اجتماعی جدید کمک کرده و جنبش تسخیر وال استریت یکی از آنها است که بر اساس تغییرات ساختاری بر مبنای تحولات جوامع سرمایه داری صنعتی قابل تبیین است و از شاخص های آن، استفاده گسترده از فناوری اطلاعاتی و ارتباطی اینترنت و به ویژه شبکه های اجتماعی مجازی است که کمک شایانی در جهانی شدن این جنبش داشته است (Rfie, 2016: 1). اینترنت با فضای مجازی در معرفی جنبش های اجتماعی گوناگون در مقابل دولت های ملی نقش

مهمی را ایفا می کند به کمک اینترنت دیگر مخاطب منفعل نیست که فقط نظاره گر صرف محتوای برنامه های رسانه ای باشد بلکه قدرتی کسب کرده است تا به سرعت به محتوای موجود بازخورد نشان دهد و در نحوه تولید محتوای تاثیر گذار باشد و حتی خود به تولید محتوا نیز بپردازد. به واسطه این امکانات جنبش هایی که سابق قادر به بازنمایی خود و مشارکت در تولید محتوا در رسانه ها نبودند و توسط قدرت موجود به حاشیه رانده شده بودند تا حدی توانسته اند صدا و حضور خود را قابل شنیدن کنند و می توانند از فضای مجازی به عنوان ابزاری برای نشر و گسترش فعالیت های فرهنگی، اجتماعی و سیاسی خود استفاده کنند. کاستلر معتقد است که اهداف جنبش ها نه کسب مرکزیت در قدرت، بلکه کسب مرکزیت در گفتمان اجتماعی است. این جنبش ها به دنبال تغییر نظام حاکم نیستند، بلکه می خواهند معنای موجود در ذهن اکثریت را شالوده شکنی و برسازی کنند و از این مسیر نظام حاکم را اصلاح کنند یا براندازند. و هدف همه جنبش های اجتماعی جدید این است که از سوی کل جامعه سخن بگویند، بسیار مهم است که مشروعیت خود را با کنار هم گذاشتن ماهیت صلح آمیز خود و خشونت نظام حفظ کنند (Sadghi zadh, 2020: 18).

۲-۳. سازمان های بین المللی مرتبط حقوق بشر

سازمان، نهادی اجتماعی است که هدف مشخصی را تعقیب می نماید و سازمان ها متشکل از گروه های انسانی هستند که برای رسیدن به هدف خود لازم است که تغییرات و تحولات محیطی را شناخته بهترین انطباق را با آن ایجاد نمایند. فناوری اطلاعات فرصت های جدیدی را برای سازمان ها بوجود آورده است. سازمان ها برای ورود به عصر اطلاعات فرایندهای سنتی خود را مورد مطالعه قرار داده و با مهندسی مجدد آن ها تمهیدات لازم برای بهره مندی بیشتر از فناوری اطلاعات را فراهم می آورند؛ اما عصر اطلاعات با ویژگی های خاص خود سازمان های جدید را به ارمغان آورده است که از آنها با عناوینی همچون نهادهای الکترونیکی یا سازمانهای مجازی یاد می شود. (Fthian, 2006: 15). تقویت، بهسازی و اجرای حقوق بشر از مهم ترین عرصه هایی است که سازمان های غیر دولتی در سطوح ملی، منطقه ای و بین المللی نقش های عمده ای را در آن ایفا می کنند. در این عرصه نهادهای عمومی و دولتی نیز در جهت ارتقای هرچه بیشتر حقوق بشر با سازمان های غیر دولتی مشارکت می کنند. برای جهانی نمودن حقوق بشر، قوانین بین المللی نقش محوری دارند. برای تعهد صیانت از حقوق بشر بر عهده دولت های ملی و سازمان های بین المللی و بین الدولی نهاده شده است و این دولتها به موجب قوانین اساسی و پیمانهای دسته جمعی جهانی التزام خویش را به رعایت این حقوق قبول نموده اند.

کثرت سازمان‌ها و متنوع بودن فعالیت‌های آنها سرنوشت بشری را به نحو روز افزونی تحت تاثیر قرار داده و به تمامی عرصه‌های روابط بین‌المللی رسوخ کرده است و به یکه تازی دولت‌ها در حوزه روابط بین‌المللی پایان داده است (Baghri and Mradi, 2014:12). در دو قرن اخیر تلاش‌های گسترده‌ای در جهت ترویج اصول و معیارهای حقوق بشر انجام شده است. از جمله این اقدامات تدوین کنوانسیون‌های بین‌المللی میتوان نام برد که این کنوانسیون‌ها به نوبه خود سبب پیدایش و تاسیس سازمان‌ها و نهادهای غیردولتی زیادی شده اند که ترویج حقوق بشر را سر لوحه کار خود قرار داده اند.

سازمان‌های بین‌المللی غیردولتی حقوق بشری نهادهایی هستند که به ابتکار بخش خصوصی و خارج از توافق میان دولت‌ها تشکیل شده و در آن‌ها، اشخاص خصوصی یا عمومی با تابعیت‌های گوناگون گرد هم می‌آیند. هدف چنین سازمان‌هایی بنا به اساسنامه شان حمایت از حقوق بشر و نظارت بر میزان پایبندی دولت‌ها به تعهدات حقوق بشری خود و آموزش حقوق بشر است. این نهادها در عرصه حقوق بشر در سه سطح، اقدامات نظارتی خود را پیگیری می‌کنند. در مرحله نخست این سازمان‌ها در سطح ملی به جمع‌آوری اطلاعات، شناسایی و کمک به قربانیان، حقیقت‌یابی و تهیه گزارش می‌پردازند. در مرحله دوم در سطح بین‌المللی با سازمان ملل متحد، کمیته‌های ناظر بر معاهدات حقوق بشری و مراجع قضایی بین‌المللی همکاری کرده و از یافته‌های خود در جریان فعالیت در سطح ملی برای تعقیب ناقضان حقوق بشر استفاده می‌کنند. سومین و بالاترین سطح مشارکت در جریان استاندارد سازی برای حقوق بشر است که از طریق نظیر مذاکره با دولت‌ها و تهیه طرح معاهدات صورت پذیرفته و در پی جبران خلاهای موجود در هنجارهای الزام آور حقوق بشری است (Nasr asalami and Mvmani rad, 2020:2). سازمان‌های غیر دولتی فعال در زمینه حقوق بشر در عرصه بین‌المللی عبارتند از: کمیسیون بین‌المللی حقوقدانان یکی از قدیمی‌ترین سازمان‌های بین‌المللی غیر دولتی است که در زمینه حقوق بشر فعالیت دارد. یکی از سازمان‌های بین‌المللی غیردولتی دیگر کمیته بین‌المللی صلیب سرخ می‌باشد، سازمان عفو بین‌الملل، گروه حقوق اقلیت‌ها، دیدبان حقوق بشر می‌باشد. سازمان‌های غیر دولتی از چند بعد میتوانند نقش اثر گذار در حمایت و پیشرفت حقوق بشر داشته باشند که عبارتند از: فشار بر دولت‌ها برای رعایت موازین حقوق بشر، همکاری با نهادهای حقوق بشری سازمان ملل، طرح شکایت در مراجع قضایی یا شبه قضایی بین‌المللی، نظارت بر اجرای معاهدات و موافقت‌نامه‌ها، شکل دادن به استانداردها، تشکیل گروه‌های سیاسی، نفوذ در افکار عمومی می‌باشد. بسیج افکار عمومی برای اعمال فشار به کشورها یا مجامع عمومی جهت وادار کردن آن‌ها به رعایت حقوق ملت‌ها از جمله

کاربردهای مهم این سازمان ها است علاوه بر این ارسال نامه برای مقامات خارجی یا برگزاری تظاهرات در مقابل مقر سازمان ملل متحد یا سفارتخانه های خارجی از اهرم های موثری است که سازمان های غیردولتی بکار می برند. این سازمان ها با ارایه اطلاعات و پیشنهادات و طرح ها و بحث های خود موجب طرح و تصویب بسیاری از اسناد حقوق بشری و حسن اجرای آن ها می شوند. این سازمان ها در تحقق شعارهای جهان شمولی حقوق بشر نقش دارند.

فعالیت این سازمان ها در سطح گسترده موجب آگاهی جامعه بین المللی از وضعیت اسفبار حقوق بشر می گردد. این سازمان ها می توانند در کمک به قربانیان نقض حقوق بشر موثر باشند. ارگان های حقوق بشری سازمان ملل متحد، هنگام بررسی وضعیت حقوق بشر در یک کشور اغلب به اطلاعات رسیده از سازمان غیر دولتی استناد می کنند. بطور کلی در سایه تلاش سازمان های بین المللی غیردولتی امروزه تضییع حقوق افراد از جانب مستبدین و زور گویان بسیار دشوارتر از پنجاه سال قبل است.

سازمان های غیر دولتی در جلسات مختلف حقوق بشر و نیز تدوین قطعنامه ها و بیانیه ها و میثاق های بین المللی فعالانه شرکت نموده و نظرات کارشناسی خود را ارایه می کنند (Sbvri and kdkhda, 2006: 221). در دو دهه ۸۰ و ۹۰ میلادی سالهایی است که دنیا شاهد اوج و شکوفایی مسائل حقوق بشر بوده است. اوج شکل گیری معاهدات و گسترش نهادهای حقوق بشر را نیز در این دو دهه می بینیم. این فعالیت ها هم در سطح منطقه ای و هم در سطح بی المللی شکل گرفته اند (Simbar, 2011: 22). دامنه وسیع قواعد بین المللی حقوق بشر و رشد فوق العاده نهادهایی که برای اجرای این قواعد پی ریزی شده اند، مساله حقوق بشر را بیش از حد انتظار بین المللی کرده است و توسعه حقوق بشر یک فضای سیاسی را به وجود آورده که در آن حمایت از حقوق بشر یکی از مهمترین دستورالعمل های مباحث بین المللی است که دولتها، سازمانهای بین دولتی و شبکه وسیعی از سازمانهای غیر دولتی را درگیر خود نموده است. (Mehrpour, 1998: 32). در حال حاضر تعداد بیشماری از سازمان های بین المللی و ملی، دولتی و غیر دولتی از طریق اینترنت مبادرت به نشر اسناد خود نموده اند.

۲-۴. حوزه عمومی حقوق بشر

حوزه عمومی از جمله مفاهیم اساسی در اندیشه یورگن هابرماس فیلسوف و جامعه شناس برجسته معاصر است که بویژه در حوزه ارتباطات کاربردی فراوان دارد. به نظر هابرماس حوزه عمومی به عنوان یک واسط میان دولت و حوزه خصوصی است که این حوزه عمومی دربر گیرنده انجمنها، اصناف، احزاب و اتحادیه ها و مهمتر از همه نشریه ها و روزنامه ها و به نوعی رسانه های همگانی است که به

عنوان سخنگوی افراد و گروه های جامعه در برابر دولت عمل می کند. در این حوزه آزادی عقیده و بیان مطرح است. حوزه عمومی می تواند در عرصه ها و سطوح مختلفی شکل بگیرد، می تواند فرهنگی، سیاسی و اجتماعی باشد و دامنه متفاوت را فرا بگیرد. از جمله نهاد های حوزه عمومی می توان مطبوعات نام برد (Khanikipdram, 2014: 3). رسانه ها در جلب توجه افکار عمومی و دولت ها به موضوعات مختلف، مشخص ساختن نواقص و کاستی های جوامع، جلب همکاری های نهادهای مدنی، جذب توجه سازمان های بین المللی، تسهیل ارتباطات حقوق بشری نقش برجسته ایفا می کنند. از مهم ترین موضوعات که رسانه ها در سطوح ملی و بین المللی با آن مرتبط هستند و نقش غیر قابل انکاری می توانند ایفا کنند حقوق بشر می باشد به ویژه در عرصه بین المللی نقش رسانه ها در این حوزه بسیار بیشتر است. رسانه ها در ترویج ارزش های انسانی و نهادینه سازی آنها و پذیرش آنها از طریق ارتباط بی واسطه و مستقیم با افکار عمومی و دولت ها دارای نقش فعال می باشند که نتیجه آن در ترویج فرهنگ جهانی حمایت از حقوق بشر از طریق آگاه سازی افکار عمومی و گسترش دانش تجلی می یابد (Bi prva, 2020: 1). دسترسی سریع و ارزان به اطلاعات موجب نشر سریع اخبار، رویدادها و ارتقا آگاهی های عمومی در جامعه میشود و با استفاده از فناوری اطلاعات تمام نظام ها موجود دستخوش تغییرات و تحولات شگرفی می شود؛ به گونه ای که امکان مشارکت هرچه بیشتر مردم را در فرایندهای سیاسی و حکومتی ایجاد می کند. (Fthian, 2006: 9).

افکار عمومی مسئولیت دولت ها را در مطالبات حقوق بشری افزایش داده است. در تعقیب حقوق بشر، اراده بین المللی در حال شکل گیری می باشد به همین دلیل موضوع حقوق بشر و حکمرانی خوب در دستور کار نهادهای بین المللی قرار گرفته که منجر به صدور اسناد بین المللی فراوان گردیده است. حقوق بشر به واسطه جریانات متعددی پیش برده شده است. روشنگری، انقلاب صنعتی، انقلاب در حوزه نانو بیوتکنولوژی، ایدئولوژی های سیاسی، جهانی شدن و در نهایت فضای سایبر جریان های مهمی برای توسعه حقوق بشر محسوب شده و امیدهای بسیاری برای حل مسئله جهانی حقوق بشر ایجاد نموده است (Khlf khani, 2007: 2).

افکار عمومی متأثر از ابزارهای اطلاع رسانی می باشد که یکی از آن ابزارها، شبکه های مجازی است که ایجاد ارتباطات جمعی و میان فردی، تشکیل اجتماعات مجازی، اطلاع رسانی و تبادل اطلاعات و نظرات از شناخته شده ترین کارکرد شبکه مجازی است. رسانه ها در آگاه کردن افراد از حقوق بشر و مطالبه آن ها از دولت ها ابزاری موثر هستند. فناوری ارتباطی می توانند شرایط دسترسی افراد به مراجع

قضایی و شبه قضایی نظارتی حقوق بشر را فراهم سازند. رسانه ها می تواند مراجع نظارتی را از نقض های این حقوق آگاه سازد و موجبات نظارت آن مراجع را بر اجرای حقوق بشر فراهم سازد. برنامه های رسانه ها ممکن است در جایگاه بررسی های مستندی برای تمامی نهادهای ناظر در خصوص نقض های حقوق بشر قرار قرار گیرند. فناوری های ارتباطی نقش مهم در حمایت از حقوق بشر دارند. رسانه ها به طریق مختلف نقش خود را ایفا می کنند از جمله مردم را به نیاز به حقوق بشر و لزوم ارتقای آن و نهادینه بودن ارزش های آن ها آگاه کنند که ارزش هایی همیشگی برای بشریت هستند. فناوری های ارتباطی نقض های حقوق بشر را افشا می سازند، توجه دنیا را به مردم و نقاطی جلب می کنند که حقوق بشر نقض می شود و دولت های ناقض حقوق بشر را رسوا می کنند. رسانه ها موضوعات مربوط به حقوق بشر را پیگیری می کنند و نقض های حقوق بشر تعقیب می کنند. آزادی بیان یکی از مهمترین موضوع در حقوق بشر است و فناوری های ارتباطی دارای نقش بسیار مهم در اجرای این حق و نظارت بر آن هستند (Slhchi and Biprva, 2018: 5). مطبوعات که مهمترین نهاد حوزه عمومی به حساب می آمدند و هدف شان اطلاع رسانی، نقد دولت، آشنا کردن دولت با نیازهای مردم است و رسانه به عنوان ابزاری قدرتمند برای برانگیختن افکار عمومی، تعامل با آژانس های بین المللی و سیاست گذاران به شمار می آید. نقطه آغاز ارزشمند برای فعالان حقوق بشر، آنلاین شدن حقوق بشر است که از طریق برنامه حقوق بشر انجمن آمریکا در خصوص پیشرفت علم انتشار یافت.

۲-۵. شکل گیری دولت جهانی

در گذشته حکومت ها با حقوق بشر به عنوان موضوعی در صلاحیت خود برخورد می کردند و نسبت به همه انتقادات مربوط به اقداماتشان در خصوص اینکه حقوق بشر بخشی رسمی و تثبیت شده حقوق بین الملل با یک ساختار سازمانی از جمله تعاریف اساسی از حقوق بشر و ساز و کارهای مربوط به اجرای حقوق بشر و با کاربرد جهانی است و قعی نمی گذارند. در حال حاضر هر دولتی دست کم به یک معاهده که متضمن تعهدات حقوقی ناظر بر حمایت از حقوق بشر است، پیوسته و آن را پذیرفته است. هم اکنون حقوق بشر به عنوان حقوق در گفتمان جامعه بین المللی قرار دارد. حداقل دولت ها و به طور کلی تایید می کنند که ارتقا و حمایت از کل حقوق بشر از جمله نگرانیها و مسائل مورد علاقه مشروع جامعه بین الملل است. هم اکنون قوانین حقوق بشر به عنوان عرف بین المللی و نهایتا یک اصل آمره در حقوق بین الملل تبدیل شده است. این امر سبب شده است رعایت مسائل حقوق بشر فراتر از قلمرو حاکمیت داخلی کشورها قرار گیرد و حقوق بشر از یک جایگاه درجه ی دوم به جایگاه درجه

اول در سیاست ارتقا یابد. در عصر جهانی شدن دولتها به نحو فزاینده ای به علت مجموعه ای از عوامل خارجی و داخلی تحت فشار قرار می گیرند و وادار به پاسخگویی نسبت به اقداماتشان نزد جامعه بین المللی می شوند. این موضوع آزادی عمل شان را محدود کرده و موجب می شود که در بسیاری موارد نسبت به اصلاح وضعیت حقوق بشر در کشورشان مشارکت و دخالت کنند. یکی از عوامل دیگر فراگیر شدن حقوق بشر به عنوان یک هنجار بین المللی، تصویب معاهدات حقوق بشر از سوی اکثریت اعضای جامعه بین المللی است (Kazmi, 2005: 14). گسترش ارتباطات جهانی به واسطه پیشرفت های فنی، افزایش اهمیت نهادهای سیاسی، اقتصادی و تجاری بین المللی، گسترش حقوق بشر جهانی، فعال شدن سازمان های حقوق بشری فراتر از دولت ها، ظهور پدیده فرهنگ جهانی به عنوان اجزای اصلی فرایند جهانی شدن، دایره اختیار و حاکمیت ملی را در حوزه اقتصاد و در عرصه فرهنگ و زندگی اجتماعی محدود کرده است. امروزه در وضعیت جدید جهانی، پدیده های فراملی و موضوعات عام جهانی به گونه ای هستند که نه تنها یک یا چند کشور بلکه تمام جهان و عموم جهانیان را به خود درگیر کرده است. و بازیگران قدرتمند و تصمیم گیرندگان جهانی در کنار دولت های ملی وجود دارد که عبارتند از:

الف. سازمانهای بین المللی دولتی و در راس آنها سازمان ملل متحد، بانک جهانی و صندوق بین المللی پول است.

ب. سازمان های غیر دولتی مانند دیده بان حقوق بشر و جنبش سبز.

ج. شرکت های چند ملیتی که در بستر تحولات به شیوه های متفاوت دولت های حاکم را تضعیف می کنند (Jalilund, 2014: 11). حکمرانی جهانی نتیجه فرایند جهانی شدن است که به تعبیری حکمرانی بدون حکومت مرکزی واحد و مستقل امور جهانی است. موضوع شکل گیری دولت جهانی یک دغدغه بزرگ فکری انسان در دوران گوناگون زیست اجتماعی اش بوده است. در تاریخ زندگی و تفکر بشری یکی از دل مشغولی های اندیشمندان و اهل سیاست این بوده که جهان از نظر ساختار دولت به کدام سمت می رود و آیا ممکن است یک دولت در سطح جهانی تشکیل شود. این دغدغه هم مشغله ذهنی قدرت مداران بوده است و هم کسانی که آرزو داشته اند از شر قدرت متمرکز رهایی یابند. امروز در اثر جهانی شدن روابط بین المللی گسترش یافته است و تاسیس سازمان های بین المللی باعث کاهش استقلال داخلی و حاکمیت درونی دولت های ملی شده است (Wendt, 2019: 13).

در پایان سده بیستم و آغاز سده بیست یکم عصر پسامدرن تغییرات مهمی در جهان به وقوع پیوست؛ دولت های مدرن که بر اساس دیدگاه های هابز، لاک، روسو، منتسکیو و تئوری قرارداد اجتماعی شکل گرفتند و وابستگی تام به سرزمین و ملت داشتند، در اثر شرایط ناشی از جهانی شدن در مفهوم ساختار و کارکرد دستخوش تحولات برجسته شدند (Elahi, 2018: 62). در عصر اطلاعات مرز حکومت و جامعه کمرنگ می شود و حکومت داری مفهومی نوین را تجربه می کند. همه ساختارها و سازه های بشری خصوصا حکومت ها و شیوه اداره جامعه را دستخوش تغییر خواهد کرد. عصر اطلاعات تغییرات چشمگیر را به ویژه در ابزارهای دولت برای جمع آوری اطلاعات به وجود آورده است، به عبارتی فناوری هم ابزار و هم مسائلی که دولت ها با آن روبرو هستند را دگرگون نموده است.

الکساندر ونت معتقد است که جهان انسانها و زیست بین المللی آنها بستگی به نوع فهم و شیوه نگرش آنها به مسائل بین المللی دارد. در نتیجه اگر انسان ها و دولت ها درکی مبتنی بر انارشی و تعارض منافع دائمی از روابط بین الملل داشته باشد، جهان آنها به این شکل در خواهد آمد و اگر دنیا را محل تفاهم و همکاری بدانند، دنیای شان اینگونه خواهد شد. بنابراین، از نظر ونت جهان آینده محتوم ندارد و نمی توان گفت که بر اساس جبری از پیش تعیین شده به شرایط خاص خواهد رسید. اما نوع تحولی که در درک انسانها از جهان بوجود آمده، می تواند بطور اجتناب ناپذیری ما را به سوی یک دولت جهانی رهنمون سازد. به عقیده ونت در مورد دولت این است که از نظر تاریخی، گروه های سیاسی خودمختار صورت ها و اشکال بسیاری به خود گرفته است که می توان قبایل، دولت-شهرها، امپراتوری ها، مجامع و امثال اینها را نام برد ولی این یک تنوع و چندگونگی امروز به یک شکل واحد کاسته شده است و آن دولت های سرزمینی است. اگر نظریه من درست باشد، این همگرایی در درون خود اجتناب ناپذیر بوده است. تا رسیدن به یک دولت جهانی راه درازی در پیش است و نیازمند سه تحول بنیادین در نظام جهانی کنونی است. نخست، ضرورت یک اجتماع امنیتی جهان شمول است اعضای این اجتماع نباید دیگر یکدیگر را تهدید فیزیکی همیشه گوی بدانند و اختلاف و دعاوی خود را بصورت مسالمت جویانه و صلح آمیز حل و فصل کنند. دوم امنیت دسته جمعی جهان شمول است و سوم اقتدار فراملی جهان شمول است. این سه تغییر باهم می تواند به خلق یک قدرت مشترک جهانی بیانجامد (Wendt, 2022: 71).

۳. تأثیر تکنولوژی اطلاعات بر حقوق بشر

ایجاد تأثیر	نوع تأثیرگذاری
۱-آموزش حقوق بشر	در عصر اطلاعات با دسترس قرار گرفتن روش های آموزش حقوق بشر متحول شده و با سرعت و کیفیت بیشتری دنبال می شود. در حال حاضر محیط های آموزشی حقوق بشر با دسترس قرار دادن فضای اینترنتی بیشترین بازدهی را جهت آموزش حقوق بشر فراهم می کند. تکنولوژی این امکان را برای افراد فراهم آورده است تا فارغ از محدودیت زمان و مکان، روند آموزشی خود را دنبال کنند.
۲-جنبش های اجتماعی حقوق بشر	جنبش های اجتماعی حقوق بشر پیش از جهانی شدن وجود داشتند؛ به طور مثال، جنبش اجتماعی جهانی علیه تجارت برده در اواخر قرن هجدهم و اوایل قرن نوزدهم وجود داشت. از زمان دگرگونی شبکه ارتباطات جهانی با وسایل الکترونیکی، جهانی شدن ظرفیت جامعه مدنی را برای سازماندهی تشدید و تسریع کرده است. از طریق پست الکترونیکی و اینترنت، کنشگران جامعه مدنی دسترسی سریع به دانش، ظرفیت سریع برای نقد تصمیمات مربوط به سیاستگذاری حکومت ها، سازمان های بین المللی، شرکت های فراملیتی و ظرفیت سریع برای تعامل با یکدیگر را دارند. جنبش های اجتماعی شبکه های حمایتی فراملیتی را تشکیل می دهند که به طور همزمان در جبهه های محلی، ملی و بین المللی فشار وارد می کنند و از هر دو گونه ابزارهای رسمی و غیررسمی برای نیل اهدافشان استفاده می کنند
۳-سازمان های بین المللی مرتبط حقوق بشر	سازمان های بین المللی حقوق بشر با متنوع بودن فعالیت های خود سرنوشت بشری را به نحو روز افزونی تحت تأثیر قرار داده و به تمامی عرصه های روابط بین المللی رسوخ کرده است و به یکه تازی دولت ها درحوزه روابط بین المللی پایان داده است و فعالیت این سازمان ها در سطح گسترده موجب آگاهی جامعه بین المللی از وضعیت اسفبار حقوق بشر می گردد. این سازمان ها می توانند در کمک به قربانیان نقض حقوق بشر موثر باشند.
۴-حوزه عمومی حقوق بشر	دسترسی سریع و ارزان به اطلاعات موجب نشر سریع اخبار، رویدادها و ارتقا آگاهی های عمومی در جامعه میشود و با استفاده از فناوری اطلاعات تمام نظام ها موجود دستخوش تغییرات و تحولات شگرفی می شود؛ به نوعی که امکان مشارکت هرچه بیشتر مردم را در فرایندهای سیاسی و حکومتی ایجاد می کند و افکار عمومی مسئولیت دولت ها را در مطالبات حقوق بشری افزایش می دهد.

در عصر جهانی شدن دولتها به نحو فزاینده ای به علت مجموعه ای از عوامل خارجی و داخلی تحت فشار قرار می گیرند و وادار به پاسخگویی نسبت به اقداماتشان نزد جامعه بین المللی می شوند. این موضوع آزادی عمل شان را محدود کرده و موجب می شود که در بسیاری موارد نسبت به اصلاح وضعیت حقوق بشر در کشورشان مشارکت و دخالت کنند.	۵-شکل گیری دولت جهانی
---	--------------------------------

نتیجه گیری

گسترش روزافزون فناوری های اطلاعاتی و ارتباطی جدید در دهه های نخست قرن بیست و یکم، پارادایم فناوری حاکم بر جوامع از فناوری صنعتی به فناوری اطلاعاتی - ارتباطی تغییر داده است. عصر اطلاعات که عصر رایانه، عصر دیجیتال و یا عصر رسانه های نوین نیز نامیده می شود. عصر اطلاعات به بیان کاستلز دوره ای تاریخی است که سه مشخصه اساسی دارد که عبارتند از: انقلاب تکنولوژیک در اطلاعات و ارتباطات، ظهور شکل شبکه ای سازمان اجتماعی و به هم وابستگی جهانی اقتصادها و جوامع. فناوری اطلاعات و ارتباطات همچنان که بر تمامی وجوه اجتماعی تاثیر گذاشته جوامع را به سمت جوامع نوین اطلاعاتی سوق داده است و دربرگیرنده روش های نوین جابجایی اطلاعات و دسترسی آزادانه به اطلاعات می باشد، لذا حقوق و آزادی های بشر در فضای سایبر بسیار بحث برانگیز خواهد بود. دسترسی به اطلاعات از مصادیق آشکار آزادی بیان است و در اسناد بین المللی از جمله در ماده ۱۹ اعلامیه جهانی حقوق بشر هم به آن پرداخته شده است. فناوری اطلاعات و ارتباطات و حرکت از جوامع سنتی به جوامع اطلاعاتی تمام ابعاد نیازمندی های بشری را تحت تاثیر قرار داده است، از جمله آموزش، جنبش ها، سازمانها، حوزه عمومی و در نهایت دولت جهانی. فضای سایبر محدودیت های زمانی و مکانی را از بین برده است و بر وجود فرهنگی جامعه نیز تأثیرگذار است از جمله آموزش را می توان نام برد. یادگیری به عنوان یکی از نیازمندی های اساسی انسان، تحت تاثیر روش های نوین ناشی از کاربرد فناوری اطلاعات قرار گرفته است. آموزش شبکه ای، کلاس های مجازی، دانشگاه های اینترنتی و آموزش از راه دور موضوعاتی است که از کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در زمینه آموزش محسوب می شود. همچنان به واسطه این امکانات جنبش هایی که قبل از این قادر به بازنمایی خود و مشارکت در تولید محتوا در رسانه ها نبودند و توسط قدرت موجود به حاشیه رانده شده بودند تا حدی توانسته اند صدا و حضور خود را قابل شنیدن کنند و می توانند از فضای مجازی به عنوان ابزاری برای نشر و گسترش فعالیت های فرهنگی، اجتماعی و سیاسی خود استفاده کنند. حقوق بشر

یکی از مهم ترین مباحث در حوزه حقوق بین الملل است و در مورد رعایت آن حساسیت خاصی وجود دارد. دسترسی سریع و ارزان به اطلاعات موجب نشر سریع اخبار، رویدادها و ارتقا آگاهی های عمومی در جامعه می شود. فناوری اطلاعات فرصت های جدیدی را برای سازمان ها بوجود آورده است. سازمان ها برای ورود به عصر اطلاعات فرایندهای سنتی خود را مورد مطالعه قرار داده و با مهندسی مجدد آن ها تمهیدات لازم برای بهره مندی بیشتر از فناوری اطلاعات را فراهم می آورند؛ اما عصر اطلاعات با ویژگی های خاص خود سازمان های جدید را به ارمغان آورده است که از آنها با عناوینی همچون نهادهای الکترونیکی یا سازمانهای مجازی یاد می شود. امروزه در سراسر جهان انواع سازمان های مردمی در چارچوب حقوق بشر به منظور حمایت، ترویج و ارتقای آن بسیج شده است، در مخالفت با موضوعاتی همچون: خشونت علیه زنان، کار کودکان و غیره آنها در این روند توانسته اند آموزش حقوق بشر را به نحو موثری باز تعریف کنند. دو دهه ۸۰ و ۹۰ میلادی سالهایی است که دنیا شاهد اوج و شکوفایی مسائل حقوق بشر بوده است. اوج شکل گیری معاهدات و گسترش نهادهای حقوق بشر را نیز در این دو دهه می بینیم. این فعالیت ها هم در سطح منطقه ای و هم در سطح بی المللی شکل گرفته اند. دامنه وسیع قواعد بین المللی حقوق بشر و رشد فوق العاده نهادهایی که برای اجرای این قواعد پی ریزی شده اند، مساله حقوق بشر را بیش از حد انتظار بین المللی کرده است و توسعه حقوق بشر یک فضای سیاسی را به وجود آورده که در آن حمایت از حقوق بشر یکی از مهمترین دستورات عملی های مباحث بین المللی است که دولتها، سازمانهای بین دولتی و شبکه وسیعی از سازمانهای غیر دولتی را درگیر خود نموده است. با پیشرفت علم، گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات، روند پرشتاب جهانی شدن و حذف تدریجی پدیده مرزها و شکل گیری دهکده جهانی رسانه ها دارای نقش انکار ناپذیری در تحولات جهان می باشند. در عصر اطلاعات مرز حکومت و جامعه کم رنگ می شود و حکومت داری مفهومی نوین را تجربه می کند. تا اواخر قرن بیستم همه پارادایم های فلسفه علوم سیاسی و روابط بین الملل ایجاد رژیم های حقوق بشر را ناممکن می دانستند، اما در قرن بیست و یکم الکساندرونت همانند یک تکنولوژی گرای اعلام می کند دولت جهانی اجتناب ناپذیر است و اگر در گذشته لویاتان جهانی به علت محدودیت تکنولوژی امکان تحقق نداشت اکنون با سرعت زیاد به سمت دولت جهانی در حال حرکت هستیم. از نظر ونت جهان آینده محتوم ندارد و نمی توان گفت که بر اساس جبری از پیش تعیین شده به شرایط خاص خواهد رسید. اما نوع تحولی که در درک انسانها از جهان بوجود آمده، می تواند بطور اجتناب ناپذیری ما را به سوی یک دولت جهانی رهنمون سازد.

References

- Agha Mohammadi, M (2018), *New Media and Social Movements*, Tehran: Virtual Space Studies. (In Persian)
- Amirrajmand, A (1999), *Human Rights Education*, Source: Legal Research. (In Persian)
- Bagheri, M (2014), *The role of international organizations in the development and promotion of human rights*, publication: The first international conference on rights and sustainable development of civil society. (In Persian)
- Bitham, D (2009), *Democracy and Human Rights*, translated by Mohammad Taghi Delfrooz, Tehran: New Plan. (In Persian)
- Daiizadeh, H (2012), the relationship between the use of computer games and the mental health and academic performance of students, Tehran: *Information and Communication Technology Quarterly in Educational Sciences*. (In Persian)
- Darabi, A (2014), Constructivism, a theoretical framework for explaining the Iran-US conflict, Tehran: Foreign Policy Quarterly. (In Persian)
- Ebrahimi, M (2013) *Human Rights Education*, Publication: Bagheral Uloom Research Institute .(In Persian)
- Elahi, Z (2018), *The Emergence of Virtual Governments in the Age of Globalization*, Tehran: Ministry of Science. (In Persian)
- Faizikhah, A (2008), *the basis of human rights*, Tehran: Reflection of Thought. (In Persian)
- Fethian, M (2006), *human societies and the information age*, Rahevard Noor Paizi quarterly, 1385 - number 16 - pp. 12 to 25 (In Persian)
- Ghaneirad M A, Khosrokhavar F. (2007). New Social Movements: The End of Struggle for Welfare and Social Policy? refahj. 6(25), 235-268. URL: <http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-1984-fa.html> (In Persian)
- Golestani, K (2006), *Human rights thought in the new era by studying the thoughts for and against human rights*, <http://amanertebat.blogfa.com/post/134> .(In Persian)
- Hick, S (2006), *Human Rights and the Internet*, translated by Seyyed Qasim Zamani - Mahnaz Behramlou, Tehran: Khorsandi. (In Persian)
- Howard, H (2014), *Globalization and Human Rights*, translators: Ahmad Motheghi and Golpar Esfandiari, Tehran: Daily Publications. (In Persian)
- Iqbali, Kh (2015), The Position of Human Rights in the Information Age, Place of Publication: *Law Studies Journal*. (In Persian)
- Jalilund, Sh (2014), *The fourth generation of human rights and its contexts in the fundamental rights of the Islamic Republic of Iran*, Tehran: The first international conference on rights and sustainable development of civil society. (In Persian)
- Jamali, J (2011), *Application of constructivist theory*, Tehran: Ministry of Science. (In Persian)
- Joyce, D (2015), Internet Freedom and Human Rights, published: *European Journal of International Law*, Volume 26.
- Khalaf Khani, M (2016), *digital opportunities in cyber space and human rights issues*: Volume 3, Number 2 (7 consecutive autumn and winter 2016) pages 39-60; https://jlap.srbiau.ac.ir/article_7266.html (In Persian)

- Khalilinejad, S, F (2015), *review of generations of human rights, place of publication: the first national conference of Islamic sciences of law and management.* (In Persian)
- Khaniki, H (2019), Citizen Media and Alternative Public Sphere, *Social Sciences Quarterly*, Volume 17, Number 51, doi: <https://doi.org/10.22054/qjss.2011.6821> (In Persian)
- Klang, M (2004), *Human Rights in the Digital Age*, published: Routledge.
- Lak Zaei, N (2010), *Globalization and Human Rights*, Tehran: Pegah Hozha Magazine. (In Persian)
- Mathiesen, K (2014), *Human Rights for the Digital Age*, publisher: Journal of Mass Media Ethics 29.
- Haj Mohammadi, M (2023), *the function of social network in preserving and respecting human rights*, Tehran: New period, number 28. (In Persian)
- Mehrpour, H (1998), *International Human Rights System*, Tehran: Information. (In Persian)
- Moghadam, Z, A (2019), *examining the legal obstacles of the globalization of human rights for its better implementation in the global realm*, Tehran: Second National Conference on Humanities and Development. (In Persian)
- Mohammadi, M, A (2008), *Constructivist Theory*, Tehran: Andisheh Club (In Persian)
- Moulaei, Yusuf (2008), The right to development and universality of human rights, Tehran: *Journal of the Faculty of Law and Political Sciences.* (In Persian)
- Movahed, M, A (2008), *in the air of right and justice: from natural rights to human rights*, Tehran: Karnameh (In Persian)
- Naqvi, S H (2006), *New Social Movements in the Era of Globalization and Its Impact on Political Development in Iran*, Tehran: Encyclopedia of Law and Politics (in Persian)
- Nurul M (2020), *Freedom of expression in the Digital Age: internet censorship*, publisher: Macmillan.
- Philip, Englehart, Menshipuri and Nathan (2007), *Development of Human Rights in the Age of Globalization*, Publisher: Research Center for Cultural and Social Studies. (In Persian)
- Quimbre, S (2021), *The implications for Human Rights in the Digital Age.*
- Rafi, H (2016), *New Social Movements, Globalization and the Internet*, Source: Political Knowledge, Year 12, Spring, No. 1. (In Persian)
- Sabouri, K (2016), *Human Rights Non-Governmental Organizations*, Publication: Sokhon Gostar (in Persian)
- Sadeghizadeh, S (2019), a review of the book Networks of Anger and Hope: Social Movements in the Internet Age, Publication: *Critical Research Journal of Humanities Texts and Programs* (In Persian)
- Salhchi, B (2017), new communication technologies and guaranteeing human rights, publication: *Public Law Research.* (In Persian)
- Sayadnoord, M (2019), Delivery of constructivist theory from international relations to political science topics, Tehran: *International Relations Studies Quarterly.* (In Persian)
- Shahmohammadi, N (2012), *The position of the third generation of human rights in international documents*, Tehran: Azad University. (In Persian)
- Simbar, R (2011), *Human Rights in the International System*, Publication: Gilan University Publications (In Persian)
- Susan J, and Brison, G (2019), *Free Speech In the Digital Age*, publisher: New York, NY: Oxford University press.

- Taylor, S (2015), Human rights education: educating about, through and for human rights, *The international journal of Human Rights*.
- Walters, G, J (2001), *Human Rights in an information Age: A philosophical Analysis*, published: University of Toronto press.
- Wendt, AI (2022), *Why is world government inevitable?* Translated by Hossein Salimi, Tehran: Scientific Publications. (In Persian)
- Zamani, A (2014), *Human Rights and the Right to be Forgotten in the Age of New Information Technologies*, Tehran: Scientific Publication of the Ministry of Science. (In Persian)
- Zamani, S, Q (2016), *Global Monitoring of Human Rights Implementation*, Tehran: Legal Research Magazine. (In Persian)